

DŽENEL BRAUN

VREDNE STVARI

Prevela
Žermen Filipović

■ Laguna ■

Naslov originala

Janelle Brown
PRETTY THINGS

Copyright © 2020 by Janelle Brown

All rights reserved.

This translation published by arrangement with Random House, an imprint and division of Penguin Random House LLC

Translation copyright © 2022 za srpsko izdanje, LAGUNA

Ovo je prozno književno delo. Imena, ličnosti, mesta i događaji plod su piščeve mašte. Svaka sličnost sa stvarnim ličnostima, živima ili mrtvima, događajima i mestima sasvim je slučajna.

Gregu

Čak i da mi se, kad sam te upoznao, kojim slučajem nisi svideo, ipak bih morao promeniti svoj stav, jer kad upoznaš nekoga glavom i bradom, odmah shvatiš da je on čovek, a ne nekakva karikatura koja oličava određene ideje. Između ostalog se i zato ne krećem mnogo u književnim krugovima pošto iz iskustva znam da, kad se jednom upoznam i razgovaram s nekim, više nikada neću moći da pokažem nikakvu intelektualnu brutalnost prema toj osobi, čak i kad osećam da bi trebalo.

PISMO DŽORDŽA ORVELA
STIVENU SPENDERU, 15. APRIL 1938.

Vredne stvari

Prolog

KADA JEDNOM PADNE U jezero Tahoe, kažu, telo se više ne diže. Ledena temperatura jezera i njegove ogromne dubine udruženo drže bakterije na odstojanju. Ono što je nekada bilo čovek ne uspeva da se raspadne. Umesto toga, telo je osuđeno da pluta uz dno jezera, u većitom limbu; samo još jedna organska materija što se pridružuje misterioznom zverinjaku koji živi u neistraženim dubinama jezera Tahoe.

U smrti su svi jednaki.

Jezero Tahoe duboko je preko četiristo metara i staro dva miliona godina. Lokalno stanovništvo položilo je pravo na pregršt superlativa: njihovo jezero je jedno od najdubljih u Americi, najčistije, najplavlje, najhladnije i najstarije. Niko zapravo ne zna šta je na dnu te vode, ali su svi sigurni da je to nešto mračno i zagonetno. Postoje mitovi o stvorenju, sličnom čudovištu iz jezera Nes i zvanom Tesi iz jezera Tahoe, koje zapravo niko ne shvata ozbiljno iako se mnogo majica proda zahvaljujući Tesiju. Ali podvodne kamere takođe su snimile tajanstvene ribe na dnu jezera, na petsto metara dubine: stvorenja bledobela i nalik ajkulama, evoluirala su tako da izdrže temperature blizu tačke smrzavanja, a krv im se u venama usporava bezmalo do nepomičnosti. Stvorenja možda stara koliko i samo jezero.

A tu su i druge priče: priče o tome kako je mafija jezero upotrebljavala za odlaganje svojih žrtava još dok je kontrolisala kockarnice u Nevadi. Priče o železničkim magnatima u vreme Zlatne groznice koji su jezero smatrali pogodnom masovnom grobnicom za kineske radnike doseljenike koji su izrabljivani do smrti dok su gradili prugu preko Sijera Nevade. Priče o osvetoljubivim ženama, policajcima koji su se iskvarili i uništavali tragove što su vodili do ivice jezera, a zatim nestajali. Klinci jedni drugima pred spavanje prepričavaju priče o leševima koji udaraju o jezersko dno, otvorenih očiju, kose koja leluja, u večnom limbu.

Iznad površine jezera lagano pada sneg. A ispod polako tone leš, beživotnih očiju uperenih ka svetlosti koja nestaje, sve dok ne utone u tamu i nestane.

NINA

1

NOĆNI KLUB JE HRAM, posvećen svetom obožavanju ugađanja. Unutar ovih zidova nema osuda: nećete naći populiste, demonstrante, baksuze koji bi mogli pokvariti zabavu. (Somotska užad na ulazu zadržavaju sve *takve*.) Umesto njih, tu su devojke u krznu i svilenim haljinama čuvenih kreatora, lepršave i doterane poput egzotičnih ptica, i muškarci sa brilijantima u zubima. Iz boca votke, od kojih svaka vredi hiljadu dolara, izbija vatromet. Tu su mermer i koža i mesing uglačan dok ne zablista poput zlata.

Di-džej menja ritam. Plesači kliču. Dižu telefone prema nebu, improvizuju i klikću jer ako je ovo crkva, onda su društveni mediji njihova Biblija, a onaj maleni ekran je način na koji sebe pretvaraju u bogove.

Tu su: onaj jedan procenat. Mladi i ultrabogati. Bebe milijarderi, milenijalci milioneri, sjajni i bajni instagramei. „Influenseri.“ Imaju sve i žele da ceo svet to zna. *Lepe stvari, toliko lepih stvari na svetu; i mi ih sve dobijamo*, piše ispod svake njihove fotografije na Instagramu. *Žudi za ovim životom jer to je najbolji život, i mi smo #blagosloveni*.

Tamo, usred svega toga, nalazi se jedna žena. Pleše neobuzdano na mestu gde na nju svetlost pada baš *onako* i

svetluca joj na koži. Tanki sloj znoja vlaži joj lice; sjajna tamna kosa leti joj oko lica dok okreće telo u nemilosrdnom ritmu. Kelnerice koje su se uputile ka rezervisanim stolovima moraju da manevrišu oko nje, a mali ručni vatrometi na njihovim poslužavnicima prete da ženi zapale kosu. Još jedna devojka iz Los Anđelesa u potrazi za dobrim provodom.

Ali kad se pažljivije pogleda, vidi se da su joj poluzatvorene oči bistre i budne, tamne od posmatranja. Naročito posmatra jednu osobu, muškarca za stolom nekoliko metara dalje.

Čovek je pijan. Izležava se u separeu sa grupom drugova – gelom namazana kosa, kožne jakne, *Gučijeve* sunčane naočari usred noći; imaju dvadeset i koju godinu, s muzikom se nadvičuju na lošem engleskom jeziku i drsko i požudno bulje u žene koje prolaze zanoseći se. Povremeno će taj čovek zariti lice u sto da ušmrče kokain i pritom za dlaku promašiti gomilu praznih čaša kojima je zatrpan sto. Kad se začuje pesma Džej-Zija, muškarac se penje na klupu separea, protrese džinovsku bocu šampanjca – retko veliku bocu kristala – a zatim popraska publiku. Devojke vrište dok im mehurići vredni 50.000 dolara uništavaju haljine i padaju na pod, usled čega im se klizaju visoke potpetice. Čovek se toliko smeje da umalo ne padne.

Konobarica donosi novu bocu šampanjca i kad je spusti na sto, muškarac joj gurne ruku pod suknju kao da je i nju kupio sa bocom. Konobarica pobledi, plašeći se da ga odgurne kako ne bi izgubila ono što obećava da će biti znatna napojnica: u najmanju ruku u visini njene jednomesečne stanarine. Bespomoćno podiže pogled u susret pogledu tamnokose žene koja i dalje pleše metar dalje. I u tom trenutku žena krene.

Pleše prema muškarcu i tada – ups! – spotakne se i padne pravo na njega, sklanjajući mu ruku s kelneričinog međunožja. Kelnerica, zahvalna, beži. Čovek psuje na ruskom sve dok mu se pogled dovoljno ne izbistri da primeti ono što mu je upravo sletelo u krilo. Jer žena je lepa – kao što sve žene ovde moraju biti da bi prošle pored izbacivača – tamnih crta i vižljasta,

možda ima nagoveštaj nečeg španskog ili latinoameričkog? Nije najseksepilnija devojka u klubu, nije ni razmetljiva, ali dobro je obučena, suknja joj je izazovno kratka. Najvažnije: ne trepne kad muškarac brzo preusmeri pažnju na nju; uopšte ne reaguje na posesivnu ruku na butini, kiselkasti dah u uhu.

Umesto toga, ona seda s njim i njegovim prijateljima, pušta ga da joj natoči šampanjac, pijucka ga polako, čak i dok on ispija još pet-šest pića. Žene prilaze i odlaze od stola; ona ostaje. Nasmejana i koketna, čeka trenutak kada će muškarcima pažnju privući dolazak tabloidima naklonjene košarkaške zvezde nekoliko stolova dalje, a onda na brzinu nečujno tečnost iz providne bočice sipa muškarcu u piće.

Prolazi nekoliko minuta dok on dovrši piće. Odgurne se od stola, nastoji da se uspravi. Tada se ona nagne i poljubi ga, zatvarajući oči da odagna odbojnost dok njegov jezik – debeli, hrapavi puž golać – ispituje njen. Njegovi prijatelji bulje i izvikuju gadosi na ruskom. Kad više ne može to da podnese, ona se povuče i šapne mu nešto na uho, a zatim ustane i povuče ga za ruku. Nekoliko minuta docnije izlaze iz kluba, gde čuvar parkinga skače i dovozi bugati žut poput banane.

Ali muškarac se sada oseća čudno, na ivici da se sruši; tome je razlog šampanjac ili kokain, nije siguran šta, ali otkriva da ne može da se protivi kad mu žena izvuče ključeve iz ruke i sama sedne za volan. Pre nego što se onesvesti na suvozačkom sedištu, uspeva da joj da adresu u četvrti Holivud hills.

Žena pažljivo vozi ulicama Vest Holivuda, pored osvetljenih bilborda što oglašavaju prodaju naočara za sunce i torbica od teleće kože, zgrada sa reklamama visokim petnaest metara za televizijsku seriju nominovanu za nagradu Emi. Skreće na mirnije krivudave puteve koji vode do Malholanda, sve vreme čvrsto držeći volan. Muškarac pored nje hrče i zlovoljno se češe po međunožju. Kad napokon stignu do kapije njegove kuće, ona ga snažno uštine za obraz, naglo ga budeći kako bi joj mogao dati šifru za ulazak.

Kapija se povlači i otkriva modernističko čudovište, sa zidovima samo od stakla, ogromnu prozirnu krletku što lebdi nad gradom.

Potreban je određeni napor da bi se muškarac nagovorio da izađe sa suvozačkog sedišta i žena mora da ga podupire dok idu ka vratima. Ona primećuje sigurnosnu kameru i pomera se izvan njenog dometa, a zatim pamti brojeve koje čovek ukucava u elektronsku bravu na vratima. Kad se otvori, dočekuje ih pištanje protivprovalnog alarma. Muškarac pipa po tastaturi alarma, što žena takođe pomno gleda.

U kući je hladno kao u muzeju i podjednako primamljivo. Muškarčev dekorater je očigledno ovlašćen da se drži principa „više je više“ i sve je iz *Sadebijevo* kataloga preselio u ove prostorije. Sve je urađeno u koži, zlatu i staklu, a nameštaj veličine omanjih automobila postavljen ispod kristalnih lusterata i umetničkih dela koja su natrpana na svaki zid. Ženske potpetice kuckaju po mermernim podovima uglačanim da blešte kao ogledala. Kroz prozore svetlucaju i pulsiraju svetla Los Anđelesa: dole su izloženi životi običnih ljudi dok ovaj čovek lebdi ovde na nebu, bezbedno iznad svega toga.

Muškarac ponovo gubi svest dok ga žena napola vuče kroz ogroman dom u potrazi za njegovom spavaćom sobom. Nalazi je popevši se uza stepenice, ledeni beli mauzolej sa kožom zebre na podovima, a činčile na jastucima, s pogledom na osvetljeni bazen koji sjaji poput vanzemaljskog svetionika u noći. Odvodi ga do kreveta i spušta na zgužvane čaršave samo nekoliko trenutaka pre nego što se on prevrne i povraća. Ona odskoči tako da joj ne popraska sandale i hladno ga posmatra.

Kad se muškarac ponovo onesvesti, ona odlazi u kupatilo i izbezumljeno riba jezik pastom za zube. Ne može da izbaci njegov ukus iz usta. Strese se, proučava svoj odraz u ogledalu, diše duboko.

Vrativši se u spavaću sobu, na prstima obilazi bljuvotinu na podu, pa nesigurno prstom gura muškarca. Ovaj ne reaguje. Pomokrio se u krevetu.

Tada počinje njen pravi posao. Najpre u muškarčevu garderobu sa japanskim farmerkama na policama od patosa do tavanice i patikama proizvedenim u malim serijama, kolekcijom svilenih košulja u bojama sladoleda i odelima od finih tkanina koja su i dalje u zaštitnim kesama za odeću.

Žena se usredsređuje na izložbeni sto u sredini sobe, ispod čijeg stakla blista niz satova obloženih briljantima. Izvadi telefon iz torbice i slika ih.

Izlazi iz garderobe i vraća se u dnevnu sobu usput pažljivo primećujući nameštaj, slike, umetničke predmete. Tu je pomoćni sto sa gomilom fotografija u srebrnim ramovima, pa radoznala uzima jednu da je pregleda. To je fotografija muškarca koji stoji obgrlivši ramena mnogo starijeg čoveka čije su svetloružičaste vlažne usne iskrivljene u osmeh, a opušteni nabori mesa vise s obraza. Stariji čovek izgleda kao superiorni industrijski titan, što on upravo i jeste: Mihail Petrov, ruski oligarh koji se bavi potašom i povremeni blizak drugar trenutnog diktatora. Pijani muškarac u drugoj sobi: njegov sin Aleksej, poznat kao „Aleks“ svojim prijateljima, ruskoj bogatoj deci sa kojom se druži širom planete. Zdanje puno umetničkih dela i antikviteta: tradicionalno sredstvo za pranje ne baš čistog novca.

Žena obilazi kuću i primećuje predmete koje prepoznaje iz Aleksovih objava na društvenim mrežama. Tu su dve fotelje Đovanija Pontija iz šezdesetih godina prošlog veka, vredne verovatno 35.000 američkih dolara, i Rulmanova trpezarijska garnitura od ružinog drveta čiju vrednost izražava dobar šestocifren broj. Starinski italijanski stočić vredan 62.000 američkih dolara – ona to pouzdano zna zato što je proverila nakon što ga je primetila na Aleksovom *Instagramu* (gde je bio prikazan uz *Kavalijeve* torbe za kupovinu sa haštagom *#kupovina uspešnog čoveka*). Zato što Aleksej – poput svojih prijatelja, poput ostalih ljudi u klubu, poput svakog privilegovanog deteta između trinaeste i trideset treće godine života – svaki svoj pokret dokumentuje na mreži, a ona sve pomno prati.

Okreće se, procenjuje, osluškuje prostoriju. S godinama je naučila da kuće imaju sopstveni karakter, sopstvenu emocionalnu paletu koja se razaznaje u trenucima tišine. Način na koji se vrpolje i smiruju, krckaju i stenju, odjeci što odaju tajne koje sadrže. U svojoj blistavoj tišini ova kuća joj govori o hladnoći života u njoj. To je kuća koja je ravnodušna prema patnji i kojoj je stalo samo do sjaja i površine stvari. To je kuća koja je prazna čak i kad je puna.

Žena zastaje na trenutak, što ne bi smela, i upija sva lepa dela koja Aleksej poseduje primećujući slike Kristofera Vula, Brajsa Mardena, Elizabet Pejton. Zadržava se ispred slike Ričarda Prinsa koja prikazuje medicinsku sestru s krvavom hirurškom maskom koju s leđa grabi neka figura u senci. Tamne oči medicinske sestre budno gledaju izvan rama kupujući vreme.

Ni sama žena više nema vremena – skoro je tri ujutro. Poslednji put prolazi kroz sobe, zaviruje po uglovima tražeći izdajnički sjaj unutrašnjih video-kamera, ali ne vidi ništa: previše je opasno za ljubitelja žurki poput Alekseja da čuva snimke sopstvenih nedela. Ona se najzad iskrađe iz kuće i hoda bosa do Malholand drajva, sa sandalama u ruci, i zove taksi. Adrenalin pada i nastupa umor.

Taksi vozi na istok, do dela grada gde kuće nisu skrivene iza kapija, a zemlju između njih ispunjava korov, a ne negovana trava. Kad je taksi ostavi pred bungalovom pokrivenim bogumilama u četvrti Eho park, ona je gotovo već zaspala.

Kuća joj je u mraku i tišini. Ona se presvlači i uvlači u krevet, isuviše umorna da bi sprala sloj znoja i dima koji joj je prilepljen za kožu.

Tu je već jedan muškarac, golog torza obmotanog čaršavima. Čim ona legne u krevet, on se odmah probudi, nasloni se na lakat i posmatra je u mraku.

„Video sam kako ga ljubiš. Treba li da budem ljubomoran?“ U sanjivom glasu mu se oseća blag naglasak.

Još uvek može da oseti ukus drugog muškarca na usnama. „Zaboga, ne.“

Poseže preko nje i pali lampu kako bi je pažljivije pogledao. Prelazi očima preko njenog lica, tražeći nevidljive modrice. „Zabrinula si me. Ti Rusi se ne šale.“

Ona trepće na svetlu dok joj dečko prelazi dlanom po obrazu. „Dobro sam“, kaže ona i tada joj napokon ponestane sve hrabrosti, pa se trese, čitavo telo joj drhti od napetosti (ali, istina je, i od vrtoglavice, koju izaziva sve to). „Odvezla sam ga kući, njegovim bugatijem. Loklane, ušla sam unutra. Imam sve.“

Loklanu se ozari lice. „Bravo! Moja pametna devojčica.“ Privuče ženu k sebi i snažno je poljubi, kratkom bradom joj struže lice, a ruke mu sežu pod gornji deo njene pižame.

Žena poseže za njim, rukama prelazi po glatkoj koži njegovih leđa, oseća kako mu se mišići zatežu pod njenim dlanom. I dok sebi dopušta da utone u ono stanje sumraka između uzbuđenja i iscrpljenosti, svojevrsnog budnog sna gde se prošlost, sadašnjost i budućnost spajaju u bezvremenu mrlju, razmišlja o staklenoj kući na Malholandu. Misli na sliku Ričarda Prinsa, na okrvavljenu medicinsku sestru koja bdi nad ledenim sobama, bezglasni čuvar koji štiti od noći. Zarobljena u svom staklenom zatvoru, čeka.

A Aleksej? Ujutro će se probuditi u osušenoj lokvi sopstvenog urina, želeći da glavu odvoji od tela. Poslaće SMS poruke prijateljima koji će mu reći da je otišao sa zgodnom brinetom, ali on se neće sećati ničega. Najpre će se zapitati je li uspeo da pojebe tu ženu pre no što se onesvestio, i da li se to računa ako se toga ne seća; a onda će se, pomalo dokono, zapitati ko je bila žena. Niko neće moći da mu kaže.

Ja bih mu mogla reći zato što sam ta žena – ja.

2

SVAKI ZLOČINAC IMA *MODUS OPERANDI*. A ovo je moj: gledam i čekam. Proučavam šta ljudi imaju i gde to imaju. Lako je jer mi pokazuju. Njihovi su nalozi na društvenim mrežama poput prozora u njihove svetove koje su širom otvorili preklinjući me da zavirim unutra i napravim inventar.

Alekseja Petrova sam, na primer, našla na *Instagramu* – samo još jedan dan pregledanja fotografija nepoznatih ljudi dok mi za oko nisu zapali banana-žuti bugati i muškarac što je sedeo na haubi sa samozadovoljnim osmehom kojim mi je rekao tačno šta misli o sebi. Do kraja nedelje o njemu sam znala sve: prijatelje i rođake, mesta gde voli da izlazi, butike u kojima kupuje, restorane gde večera, klubove gde pije, kao i nedostatak poštovanja prema ženama, uzgredni rasizam, besni ego. Sve je to povoljno geografski označeno, haštagirano, katalogizirano, dokumentovano.

Gledam, čekam. I onda, kad se ukaže prilika, iskoristim je. Do takvih ljudi dolazi se lakše nego što biste pomislili.

Na kraju krajeva, svetu dokumentuju svoje kretanje iz minuta u minut: sve što moram da uradim jeste da im se nađem na putu. Ljudi otvaraju vrata lepim, dobro odevenim devojkama,

ne trudeći se da postave mnogo pitanja. A onda, kad uđete, sve se svodi na pravi trenutak. Čekate da se tašna ostavi za stolom dok je njena vlasnica u toaletu; čekate da se izvade elektronske cigarete i postigne odgovarajući nivo opijenosti; čekate da vas prisutni na zabavi povuku za sobom i da vam se ukaže taj savršeni trenutak nepažnje.

Naučila sam da su bogati – a posebno mladi bogataši – vrlo neoprezni.

Dakle, evo šta će se dogoditi Alekseju Petrovu: za nekoliko nedelja, kada će ova noć (i moje prisustvo u njoj) postati bledo, kokainom zbrkano sećanje, on će spakovati svoje *Luj Viton* kofere za nedelju dana u Los Kabosu sa desetak prijatelja iz bogataškog društva. Objaviće na *Instagramu* fotografije na kojima ulazi u *#galfstrim* umotan u *#versaće*, pije *#domperinjon* iz kible *#odčistogzlata*, sunčajući se na palubi jahte sa *#lepim ljudima* u *#Meksiku*.

A dok ga nema, kombi će se zaustaviti ispred njegovog praznog zdanja. Na kombiju će biti natpis koji oglašava nepostojeće preduzeće za restauraciju nameštaja i skladištenje umetnina, samo u slučaju da neko od komšija posmatra iz sopstvene tvrđave s kapijom. (Ali neće.) Moj partner – Loklan, muškarac iz mog kreveta – ući će u kuću, upotrebljavajući šifre za kapiju i alarm koje sam prikupila. Odabraće komade koje sam mu naglasila – dva malo manje vredna ručna sata, par brilijantske dugmadi za manšete, fotelje Đovanija Pontija, onaj italijanski stočić i još nekoliko vrednih stvari – i utovariće ih u kamion.

Mogli bismo da ukrademo još mnogo toga od Alekseja, ali nećemo. Umesto toga, sledimo pravila koja sam postavila kada sam prvi put ušla u ovu igru pre nekoliko godina: ne uzimaj previše, ne budi pohlepna. Uzmi samo ono što im neće nedostajati. Kradem samo od onih koji to mogu sebi priuštiti.

KRAĐA, BUKVAR:

1. Nikada ne kradi umetnička dela. Koliko god moglo biti primamljivo, tu sliku – bilo koje delo prepoznatljivog

umetnika vredno više miliona – biće nemoguće prodati. Čak ni latinoamerički narko-bosovi neće pljunuti lovu za ukradenog Baskijata kojeg nikada neće moći preprodati na otvorenom tržištu.

2. Ukrasti drago kamenje je lako, ali istinski dragoceni komadi su često jedinstveni, a stoga i lako prepoznatljivi. Uzmi manje komade, rasturi nakit, prodaj kamenje.
3. Firmirane stvari – skupi satovi, dizajnerska odeća, torbice – *uvek* su preporučljive. Stavi taj filip patek na *Ibej*, prodaj ga nekom od one tehnološke bratije iz Hobokena koji je upravo dobio svoju prvu veliku platu i želi da impresionira prijatelje. (Ovde je ključno strpljenje: najbolje je sačekati šest meseci u slučaju da policija prati prodaju ukradene robe na internetu.)
4. Gotovina. Lopovu uvek ideal. Ali i najteže je se dočepati. Bogata deca nose crne centurion kartice, ne nose gomile keša. Mada, jednom sam našla 12.000 dolara u džepu u vratima limuzine u vlasništvu sina nekog telekom-magnata iz Čengdua. Bila je to dobra noć.
5. Nameštaj. E sad, za ovo se mora imati dobro oko. Morate poznavati antikvitete – a ja znam, to je ono što će vam pružiti diploma istoričara umetnosti (ali ne mnogo više od toga) – i morate znati kako da ih prodate. Ne možete se jednostavno namestiti na čošak sa Nakašiminim minguren stočićem i nadati se da će proći neko sa 30.000 dolara u džepu.

Iz ormara zvezde rijalitija *Kupoholičarka* ukrala sam tri *Birkin* tašne i *Fendi* bundu od nerca. Izašla sam sa zabave u vili nekog menadžera hedž fonda odnoseći u svojoj torbi vazu iz vremena dinastije Ming; skinula sam žuti brilijantski prsten sa prsta kineske naslednice čeličane koja se onesvestila u toaletu hotela *Beverli hils*. Jednom sam čak izvezla maseratija pravo iz garaže zvezde *Jutjuba*, starog dvadeset i neku godinu, najpoznatijeg po video-snimcima nepromišljenih vratolomija u

automobilu, mada sam ga morala ostaviti u Kalver Sitiju jer je bio isuviše prepoznatljiv da bi se mogao preprodati.

Dakle – Aleksejeva dugmad za manšete otići će draguljaru na lošem glasu u centru grada, koji će ih rastaviti i preprodati; satovi će biti izloženi u onlajn-prodavnici luksuzne robe po ceni kojoj će biti nemoguće odoleti; a nameštaj će završiti u skladištu u Van Najzu i čekati svoje konačno odredište.

Na kraju će izraelski trgovac antikvitetima po imenu Efram doći do skladišta da pregleda njegov sadržaj. Spakovaće naše akvizicije u sanduke i otpremi ih u bescarinsku luku u Švajcarskoj, gde se niko neće potruditi da proverí poreklo, a kupci obično plaćaju sumnjivo stečenom gotovinom. Ono što uzmemo od Alekseja, završiće u zbirkama u Sao Paulu, Šangaju, Bahreinu, Kijevu. Za ovo će Efram uzeti sedamdeset procenata zarade, što je prava pljačka, ali bez njega nismo ništa.

I na kraju procesa, Loklan i ja ćemo podeliti 145.000 dolara.

Koliko će trebati Alekseju da primeti da je opljačkan? Sudeći po aktivnosti na njegovom nalogu na *Instagramu*, trebaće tri dana nakon povratka iz Meksika da se najzad ispava kako bi se otrezno, a onda da uđe u dnevnu sobu i shvati da nešto nije u redu. Zar u tom uglu nekad nisu stajale dve fotelje od zlatnog somota? (Tog dana će u osam sati objaviti fotografiju boce patrona sa natpisom: *Sranje, mislim da ludim, treba mi tekila.*) Nedugo zatim primetiće da su nestali satovi. (Još jedan post: snimak sjajnih novih satova poređanih na njegovoj dlakavoj ruci, s označenom lokacijom u kompaniji *Satovi Feldmar* u Beverli hilsu. *Ne mogu da se odlučim, kupiću ih sve.*) Ipak, pljačku neće prijaviti policiji; njemu slični to retko čine. Jer ko želi da se bavi papirima i radoznalim policajcima i čitavom onom neprijatnom procedurom zbog nekoliko sitnica koje verovatno nikada neće biti nađene, a i mogu se tako lako zameniti?

Superbogati nisu, vidite, poput vas ili mene. Mi tačno znamo gde je naš novac svakog minuta svakog dana, vrednost i lokaciju naših najvrednijih stvari. Fenomenalno bogati, s

druge strane, imaju novac na toliko mesta da često zaborave šta imaju i gde bi to trebalo da bude. Ponos na vrednost stvari koje poseduju – *2,3 miliona dolara za ovaj macklaren kabriolet!* – često je maska za lenjost u brizi o tim stvarima. Automobil je slupan; slika je upropaštena duvanskim dimom; modna haljina se uništi već pri prvom nošenju. Na stranu pravo na hvalisanje, lepota je prolazna: uvek postoji novija, svetlija tričarija koja će je zameniti.

Kako došlo, tako otišlo.

3

NOVEMBAR U LOS ANĐELESU izgleda kao leto gotovo bilo gde drugde. Vetar Santa Ana doneo je sa sobom toplotni talas, a sunce peče nabijenu zemlju u kanjonima i donosi mirise tvorova i jasmína. U mom bungalovu grane bogumile kuckaju o prozore, zbacujući lišće u strasnim hrpama očaja.

U petak, mesec dana nakon onog posla s Aleksejem, budim se kasno u praznoj kući. Vozim se niz brdo na kafu i čas joge, a kad se vratim, odnesem roman na stepenište trema i smestim se da tu provedem mirno jutro. Moja prva susedka Liza iz automobila u svoje dvorište donosi potreštine, vreće đubriva koje su najverovatnije namenjene delu zemljišta na kojem uzgaja marihuanu. Klimne mi glavom dok prolazi.

Ovde živim već tri godine: moje malo gnezdo, rustični dvospratni bungalov koji je svoj život započeo sto godina ranije kao lovačka kuća. Delim ga sa majkom. Naš dom je ušuškan u zaboravljeni kutak Eho parka, izmučen i zarastao, isuviše nepristupačan za građevinske preduzimače i previše hladan za osetljive hipstere koji dole na brdu podižu cene nekretnina. Ako stojite napolju po oblačnom danu, čućete stenjanje autoputa u podnožju brda; ali inače, ovde gore, imate utisak da ste daleko od ostatka grada.

Moji susedi uzgajaju travu u svojim baštama; skupljaju polomljenu grnčariju; pišu poeziju i političke manifeste i ukrašavaju svoje ograde komadićima stakla nađenim na obali. Ovde gore niko ne brine o održavanju travnjaka; niko i nema travnjake koje bi uređivali. Šta ljudi umesto toga cene: prostor i privatnost i odsustvo osuda. Ovde sam živela godinu dana pre nego što sam saznala Lizino ime, i to samo zato što je njena kopija časopisa o uzgajanju biljaka greškom završila u mom poštanskom sandučetu.

Kad je Liza sledeći put prošla, mahnem joj i obazrivo krenem kroz sopstvenu zanemarenu gužvu sukulenata do padu sklone ograde koja razdvaja naša imanja. „Hej, imam nešto za tebe.“

Rukom u baštovanskoj rukavici odgurne neposlušni pramen prosede kose s lica i krene mi u susret. Kad se dovoljno primakne, posegnem preko ograde i uguram joj presavijeni ček u džep farmerki. „Za decu“, kažem.

Briše rukavice o zadnji deo farmerki, ostavljajući smeđe polumesece zemlje na zadnjici. „Opet?“

„Posao ide dobro.“

Klimne glavom i uputi mi iskrivljen osmeh. „Dobro za tebe. Dobro i za nas.“ Možda joj je sumnjivo što joj susedka, „trgovac antikvitetima“, redovno daje čekove na četvorocifrene iznose, ali nikada ništa nije rekla. Mada mislim da me ionako možda ne bi osuđivala i da zna. Liza vodi neprofitnu organizaciju koja na sudu zastupa decu, decu koja su zlostavljana i zapostavljena: sigurna sam da bi je potajno obradovalo, kao što raduje mene, kad bi znala da deo novca koji uzimam od najrazmaženije dece na svetu ide deci koja imaju najmanje.

(I da, svesna sam da je ček pokušaj da umirim sopstvenu savest – poput tajkuna koji pišu čekove u dobrotvorne svrhe i sebe nazivaju „filantropima“ – ali zaista, to je dobro za sve, zar ne?)

Liza mi viri preko ramena u bungalov. „Videla sam da tvoja mama odlazi taksijem u cik zore.“

„Otišla je na skener.“

Zabrinuto se namršti. „Je li sve u redu?“

„Da – to je samo rutinska kontrola. Njen lekar je optimista – poslednjih nekoliko pregleda obećavalo je da će biti dobro. Dakle, verovatno je da...“ Ne dovršavam tu misao, isuviše sujevna da bih izustila reč koju najviše želim da kažem: *remisija*.

„To mora da je olakšanje.“ Ljulja se napred-nazad na petama u radnim čizmama. „Pa, šta onda? Ostaćeš tu ako je stabilna?“

Ta reč – stabilna – izaziva mali grč u meni. Stabilno podrazumeva vedrinu, ali i plavo nebo, slobodu, otvoren put u budućnost. U poslednje vreme dopuštam sebi da maštam, samo malo. Noću u krevetu, dok osluškujem Loklanovo plitko disanje, po glavi prevrćem mogućnosti. *Šta bi moglo biti sledeće*. Uprkos adrenalinskom užitku koji mi pričinjava ono što radim – nadobudnom uzbuđenju koje sve to izaziva, a da ne spominjem finansijske pogodnosti – nikada nisam nameravala da *ovo* radim večno.

„Nisam sigurna“, kažem. „Ovde se osećam pomalo nespojkojno. Razmišljala sam o povratku u Njujork.“ Što je tačno, mada, kad sam to pre nekoliko meseci spomenula majci – *Možda ću se, kad zaista, zaista ozdraviš, vratiti na Istočnu obalu* – užas na njenom licu bio je dovoljan da mi u grlu zastane ostatak te rečenice.

„Možda bi bilo dobro da započneš iz početka“, kaže Liza blago. Sklanja kosu sa očiju, pa me pogleda. Crvenim.

Automobil skreće na put i polako se trucka izlokanim asfaltom. To je Loklanov stari BMW, čiji motor klikće i zuji od napornog uspona uz brdo.

Liza podigne obrvu, malim prstom ček gurne dublje u džep i podigne vreću đubriva na rame. „Svрати ovih dana na čaj“, kaže dok se Loklan parkira na prilaznoj stazi iza mene. Odlazi u svoju baštu.

Čuje se tresak vrata automobila, a onda osetim Loklanove ruke oko struka, a njegova karlica mi pritiska zadnjicu. Okrećem se u njegovom naručju tako da sam sad okrenuta

licem prema njemu. Usnama mi prelazi preko čela, niz obraz i zaustavlja se na vratu.

„Dobro si raspoložen“, kažem.

Odmakne se, otkopča gornje dugme na košulji i briše graške znoja sa čela. Dlanom zaklanja lice od sunca: moj partner je noćna ptica, njegove prozirne plave oči i bleđa koža više odgovaraju tamnim mestima nego sažičućem suncu Los Anđelesa.

„Eh. Zapravo sam prilično iznerviran. Efram se nije pojavio.“

„Šta? Zašto?“ Efram mi i dalje duguje 47.000 dolara od posla s Aleksejem. *Možda ipak nije trebalo da Lizi dam onaj ček*, pomislim uznemireno.

Loklan slegne ramenima. „Ko zna? Radio je to i ranije. Verovatno se napio i nije mogao da se javi. Ostavio sam poruku. Bilo kako bilo, kasnije ću otići do svog stana, proveriti kako stoje stvari, pa ću možda svratiti do njegove radnje dok sam na zapadnoj strani.“

„Ah.“ Dakle, Loklan planira da ponovo nestane, dok ne budemo imali drugi posao. Znam da ne treba da pitam kada će se vratiti.

Ono što znam o Loklanu: odrastao je u Irskoj, u krajnjem siromaštvu, u jednoj od onih ogromnih katoličkih porodica sa detetom u svakom ormariću. Pozorište je shvatio kao izlaz iz tog teškog života i došao je u Sjedinjene Države kad mu je bilo dvadeset godina da se okuša na Brodveju. Bilo je to pre dve decenije, a događaji koji su se zaverili između tog vremena i dana kada sam ga upoznala, pre tri godine, i dalje su nejasni. Ono što on odluči da ispriča prepuno je rupa.

Ali ovo znam: nije uspeo kao glumac. Igrao je neke sporedne uloge u periferijskim pozorištima, u Njujorku i Čikagu i najzad u Los Anđelesu, a otpušten je prvog dana njegove jedine velike prilike u nekom nezavisnom filmu zato što mu je naglasak bio „previše irski“. Na kraju je, međutim, otkrio da se njegov glumački talenat može iskoristiti u unosnije, mada ne sasvim legalne svrhe. Postao je prevarant.

Loklan mi se nije mnogo dopao kad smo se upoznali; ali s vremenom sam shvatila da je srodna duša. Neko ko je znao šta znači biti na obodu života, gledati odatle. Ko je znao šta znači biti dete koje za večeru jede pasulj iz konzerve dok se pita šta je potrebno da bude osoba koja jede odrezak. Neko ko je verovao da će mu zlatni svetionik umetnosti – pozorište u njegovom slučaju, likovna umetnost u mom – osvetliti izlaz iz ružnog života, samo da bi otkrio da na tom putu niču prepreke. Neko ko je prirodno razumeo zašto bi neko odlučio da krije svoju prošlost.

Loklan je pouzdan partner, ali ne baš dobar dečko. Zajedno ćemo raditi posao, nećemo se razdvajati koliko god da treba, a onda će nestati i nedeljama se neće javljati ni na jedan od svojih brojeva telefona. Znam da obavlja poslove bez mene; neće da mi kaže kakvi su to poslovi. Na kraju ću se probuditi usred noći i otkriti da mi se uvukao u krevet i gurnuo ruku među noge. I svaki put se okrenem ka njemu i širom mu se otvorim. Ne pitam gde je bio, ne želim da znam. Naprosto mi je drago što se vratio – i iskreno, isuviše mi je potreban da bih insistirala na tome.

Da li ga volim? Ne bih jasno i glasno mogla reći da ga volim, ali ne bih mogla reći ni da ga ne volim. Znam još i ovo o njemu – da se rastopim kad me dodirne po goloj koži. Da se, kad uđe u prostoriju gde se nalazim, čini kao da između nas teče električna struja. Da je on jedina osoba na svetu koja zna sve o tome šta sam i odakle sam, i da se zato pred njim osećam ranjivo, što je istovremeno i mučno i uzbudljivo.

Postoji toliko mnogo vrsta ljubavi – u ponudi nije samo jedan ukus – i ne vidim zašto ovo ne bi mogla biti jedna od njih.

Ljubav može biti sve što odlučite da obuhvata ta reč sve dok dvoje ljudi pristaje na uslove.

Rekao mi je da me voli samo nekoliko nedelja nakon što smo se upoznali. Odlučila sam da mu verujem.

Ili je možda ipak samo vrlo dobar glumac.

„Moram da odem u kliniku po mamu“, kažem.

Vozim na zapad prema podnevnom suncu, nazad prema kraju grada u kojem obično žive moje mete. Klinika se nalazi u Vest Holivudu, u niskoj zgradi koja je poput dagnje zalepljena za medicinski centar *Sidaz-Sajnaj*. Kad se zaustavim, primetim da moja majka sedi na stepenicama klinike, s neupaljenom cigaretom među prstima, a bretela letnje haljine joj pada s ramena.

Uspravam i gledam je škiljeći kroz vetrobransko staklo. Polako razmišljam o neobičnim elementima ovog prizora dok prolazim pored ulaza u parkiralište: moja majka je ovde, na polju, a trebalo je da se s njom nađem unutra, u klinici. Ima cigaretu u ruci iako je prestala da puši pre tri godine. Izgleda prazno, odsutno dok trepće po slabom novembarskom svetlu.

Podigne glavu kad se zaustavim ispred nje i otvorim prozor. Bledo se osmehne. Njen ruž, previše ružičast, razmazan je preko ivice gornje usne.

„Da li sam zakasnila?“

„Nisi“, kaže ona. „Već sam završila.“

Bacim pogled na sat na kontrolnoj tabli; mogla sam se zakleti da je rekla da dođem u podne, a sad je tek 11:53. „Zašto si na polju? Mislila sam da ćemo se naći unutra.“

Uzdahne i muči se da se uspravi, žile u ručnom zglobu bolno se naprežu dok ustaje. „Ne mogu da podnesem to tamo unutra. Tako je hladno. Morala sam da izađem na sunce. Ionako smo završili ranije.“

Otvara vrata i pažljivo se smešta na ispucalo kožno sedište. Veštim pokretom ruke već je cigaretu sakrila u torbicu na boku. Prstima namešta kosu i gleda kroz vetrobran. „Idemo.“

Moja majka, moja prelepa majka – bože moj, kao dete sam je obožavala. Način na koji joj je kosa mirisala na kokosov orah i svetlucala kao zlato na suncu; vlažna lepljivost njenih

sjajnih punih usana na mom obrazu gde ostavljaju tragove njene ljubavi; kakav je bio osećaj biti pritisnut na njene grudi, kao da bih se mogla uvući u sve to mekano meso i sakriti se bezbedno u njoj. Njen smeh bio je uzlazna skala, uzvišen, a smejala se svemu: kiselom izrazu na mom licu kad mi je za večeru servirala smrznute viršle u kukuruznom testu, načinu na koji je zaplenjivač češao svoju ogromnu zadnjicu dok je naš automobil vezivao za šleper, kako smo se krile u kupatilu kad nam je gazdarica lupala na vrata tražeći zadocnelu stanarinu.

„Moraš samo da se smeješ“, rekla bi odmahujući glavom kao da je bespomoćna pred takvim veseljem.

Moja majka se više ne smeje. I to mi, više od svega u vezi s onim što joj se dogodilo, slama srce. Prestala je da se smeje onog dana kada nam je lekar dao prognozu: nije bila samo „umorna“, kao što se bunila; nije mršavila jer je izgubila apetit. Imala je non-Hočkinov limfom, rak koji je verovatno bio izlečiv, ali samo uz visoku cenu, i koji je takođe imao pogubnu tendenciju da se pojavi kad je gotovo sasvim nestao i ponavlja se, *ad nauseam*.

Tome ne možeš *samo da se smeješ* iako je moja mama pokušala. „O, dušo, u redu je, rešiću ja to. Na kraju će sve biti u redu“, rekla mi je nakon što je lekar tog dana izašao iz ordinacije i uhvatila me za ruku dok sam plakala. Trudila se da zvuči vedro, ali su mi njene reči zvučale lažno.

Moja majka je uvek živela kao da putuje vozom očekujući sledeću stanicu: ako vam se nije svidelo tu gde ste sišli, samo se vratite i nastavite do sledeće stanice. Tog dana u lekarskoj ordinaciji saznala je ne samo da je bila izvučena iz voza na najgoroj stanici već i da je to sasvim verovatno njeno konačno odredište.

Bilo je to pre skoro tri godine.

Dakle, ovo je sada moja majka: kosa, i dalje kratka i nejednaka pošto je izrasla nakon poslednje hemioterapije, sada je gruba, a plava boja je malo isuviše blizu očaja. Grudi su joj upale, a ispod njih se vide rebra. Meke ruke sada su išarane

venama uprkos jarkocrvenom laku smišljenom da odvrati pažnju. Mršava, krhka, nimalo meka ni blistava. Četrdeset osam godina, pomislili biste da je deset godina starija.

Danas se potrudila – letnja haljina, karmin – što me raduje. Ali ne mogu se otresti osećaja da nešto nije u redu. Primećujem svežanj papira presavijen na četiri dela i gurnut u džep haljine. „Čekaj – već imaš nalaze? Šta je rekao doktor?“

„Ništa“, kaže ona. „Ništa nije rekao.“

„Gluposti.“ Pokušavam da joj izvadim papire iz džepa. Udarim me po ruci.

„Šta kažeš da idemo na pedikir?“, kaže glasom lažnim i lepljivim poput deteta s lizalicom od veštačkog zaslađivača.

„Šta kažeš da mi ispričaš kakvi su ti nalazi?“ Još jednom pokušam da ih zgrabim i ovog puta moja majka ostaje nepomična dok vadim papire iz njenog džepa, pazeći da ne pocepam stranice, a srce mi sve brže kuca jer već znam šta piše. Iz resigniranog izraza na majčinom licu znam da su joj crne mrlje ispod očiju tragovi maskare koja se nedavno razmazala i bila obrisana. Znam jer takav je život: taman kad pomislite da ste stigli pred gol, podignete pogled i shvatite da su stative pomerene dok ste vi gledali u teren pred sobom.

I čak i dok pogledom prelazim preko rezultata skeniranja – nečitljive tabele, gusti pasusi napisani medicinskim rečnikom – već znam šta ću videti. I naravno, na poslednjoj su strani: poznati sivi tumori koji bacaju senke preko delova tela moje majke, obavijajući svoje amorfne prste oko njene slezine, želuca, kičme.

„Bolest mi se vratila“, kaže moja majka. „Ponovo.“

Tada u sopstvenom želucu osetim kako se širi poznata mračna bespomoćnost. „O bože. Ne. Ne, ne, ne.“

Uzima mi papire iz ruku i pažljivo ih presavija po pređašnjim linijama. „Znale smo da će se ovo verovatno dogoditi“, kaže ona tiho.

„Ne, *nismo*. Poslednja terapija je trebalo da bude *poslednja*, doktor je rekao, zato smo... Isuse. Ne razumem...“ Ne završavam rečenicu jer to nije ono što želim da kažem; ali prvo što pomislim jeste da smo prevarene. *Ali rekao je... Nije fer*, mislim kao dete koje ima napad besa. Ubacujem menjač u položaj za parkiranje. „Idem da razgovaram sa lekarom. Ovo ne može biti tačno.“

„Nemoj“, kaže. „Molim te. Razgovarala sam sa doktorom Hotornom, već imamo plan. Ovog puta želi da pokuša sa radioimunoterapijom. Pojavio se potpuno novi lek – mislim da se zove advekstriks? – sad ga je odobrila Agencija za hranu i lekove, rezultati zaista obećavaju. Čak su i bolji od transplantacije matičnih ćelija. Misli da sam dobar kandidat.“ Tiho se nasmeje. „Dobra stvar je što ovog puta neću izgubiti kosu. Nećeš morati da me gledaš kao belu kuglu.“

„O, mama.“ Uspem da se bledo osmehnem. „Baš me briga kako ti izgleda kosa.“

Odlučno gleda kroz vetrobransko staklo u automobile što prolaze na Bulevaru Beverli. „Taj lek. Skup je. Nije obuhvaćen mojim osiguranjem.“

Naravno da nije. „Snaći ću se.“

Gleda me postrance, trepćući zamršenim trepavicama. „Svaka doza košta oko petnaest hiljada dolara. Trebaće mi šesnaest.“

„Ne brini ti o tome. Pobrini se da ozdraviš. Veruj mi da ću se ja pobrinuti za ostalo.“

„Verujem. Ti si *jedina osoba* kojoj verujem, to znaš.“ Pogleda me. „O, dušo, nemoj da budeš tako uznemirena. Važno je jedino da ti i ja i dalje imamo jedna drugu. To je sve što smo uvek i imale.“

Klimnem glavom i uhvatim je za ruku. Mislim na račun koji još stoji na mom stolu kod kuće, na poslednju fakturu za majčinu *poslednju* terapiju – na račun koji je trebalo da pokrije Eframova uplata. Ovo je treći put da joj se vraća non-Hočkinov

limfom: ni prvi tretman (osnovna hemioterapija, samo delimično obuhvaćena osnovnim osiguranjem moje majke) niti drugi (agresivna transplantacija matičnih ćelija, koja uopšte nije obuhvaćena osiguranjem) nisu odagnali tumore više od godinu dana. Kada sam nedavno zbrojila troškove majčine bolesti, približavali smo se visokom šestocifrenom broju. S ovim – njenim trećim krugom – dobrano ćemo zaći u sedmocifreni broj.

Hoću da vrištim. Transplantacija matičnih ćelija trebalo bi da uspe u osamdeset dva posto slučajeva, pa sam bila uverena da će se bolest povući, jer koja je verovatnoća da moja majka bude u tih osamnaest procenata? Nisam li zbog toga i ne trepnuvši klimnula na zapanjuću cenu transplantacije? Nije li ta sigurnost bila opravdanje za sve ono što sam sebi dozvolila da radim u proteklih nekoliko godina?

Skoro da smo se izvukle, mislim sada u sebi dok palim kola i uključujem se u saobraćaj. Tek kad osetim kako mi majčina hladna ruka gura maramicu u pesnicu, shvatam da plačem. Ali nisam sasvim sigurna šta je razlog suzama: moja majka i nevidljivi tumori koji je ponovo proždiru iznutra ili moja sopstvena budućnost i kako opet izgleda sumurno.

Moja majka i ja se kući vozimo u skoro potpunoj tišini dok njena dijagnoza teška poput gromade stoji između nas. U mislima prolazim kroz *ono što sledi*: lekovi će biti samo polovina, a troškovi ove terapije sigurno će dostići pola miliona. Razmišljajući optimistično, nisam imala nijednu novu metu; koliko sam bila naivna, da pomislim kako bih mogla da pređem na nešto sasvim drugo. Sad u mislima prebiram lica koja sam ipak označila na društvenim mrežama, kraljeviće i poznate ličnosti koji trenutno luduju po Beverli hilsu. Pokušavam da se setim čime se sve razmeću na *Instagramu*. Razmišljanje o ovome u meni izaziva gadnu malu iskru, bes koji mi pomaže da savladam umor. *Evo nas, sa ovim, ponovo.*